

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

charakteristika vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících:

v 1. ročníku	–	9 hodin týdně
ve 2. ročníku	–	10 hodin týdně
ve 3. ročníku	–	8 hodin týdně
ve 4. ročníku	–	8 hodin týdně
v 5. ročníku	–	7 hodin týdně

V *Komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V *Jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Cílové zaměření

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství pochopení jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Klíčové kompetence oboru

Kompetence k učení

- učitel vytváří pozitivní učební atmosféru a vhodně motivuje žáky k další práci
- učitel vede žáky ke stálému zdokonalování čtenářských dovedností
- žáci jsou aktivně zapojováni do vyučovacího procesu
- metody práce volíme tak, aby každý žák měl být možnost úspěšný
- vedeme žáky k plánování učení

Kompetence k řešení problémů

- žáci navrhnou různá řešení problémů a zdůvodní své závěry
- žáci konzultují postupy řešení se spolužáky
- učitel umožňuje žákům vnímat vlastní pokrok
- do výuky zařazujeme problémové úlohy z praktického života
- vedeme žáky k zodpovědnosti za vlastní rozhodnutí a schopnosti zhodnotit vlastní pokrok

Kompetence komunikativní

- žáci se souvisle a kultivovaně vyjadřují v písemném i ústním projevu
- žáci naslouchají promluvám ostatních, rozumí jim a umí vhodně reagovat
- žáci umí prezentovat svůj názor a dostávají dostatek prostoru k jeho vyjádření

Kompetence sociální a personální

- žáci pracují ve skupině, spolupracují na řešení problémů
- žáci prezentují své myšlenky a respektují názory druhých
- učitel podporuje u žáků vznik pozitivní představy o sobě samém a zdravé sebedůvěry
- žáci dokáží ve skupině střídát roli vedoucího i vedeného
- učíme žáky kritickému pohledu na sebe sama, ale posilujeme i jejich sebedůvěru

Kompetence občanské

- učitel vytváří pozitivní vztah k přírodě a životnímu prostředí
- žáci dávají přednost řešení neshod domluvou před fyzickým násilím
- v kolektivu žáci společně stanovují pravidla chování
- vedeme žáky k zodpovědnosti za své zdraví a zdraví ostatních

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k plánování a organizování učení
- učitel požaduje dodržování dohodnutých pravidel, termínů a postupů
- učitel hledá nejvhodnější metody výuky ve vztahu k danému tématu
- vedeme žáky k využívání vlastních znalostí a zkušeností při rozhodování o profesním zaměření
- dbáme na dodržování pravidel bezpečnosti ve škole i mimo školu

Kompetence digitální

- dáváme žákům prostor ke čtení elektronických textů s hlubším porozuměním, včetně porozumění významu obrazných symbolů
- vedeme žáky ke zjištění, které čtenářské strategie jsou vhodné i pro digitální čtení, a k využívání grafických organizérů pro třídění a uspořádání informací
- učíme žáky využívání navigace v různých prostředích obrazovky (např. šipky, mapy stránek, nelineární navigace)
- klademe důraz na hodnocení důvěryhodnosti digitálních informací, které žáci vyhledají, a na ověřování informací z více zdrojů
- podporujeme žáky v získávání dovedností a návyků spojených s psaním na dotykovém displeji a v orientaci v rozložení jednotlivých znaků, velkých a malých písmen, číslic a symbolů na klávesnici vedeme žáky k dodržování základních hygienických návyků při práci s digitálními technologiemi
- učíme žáky vybírat vhodné technologie s ohledem na zvolený formát sdělení (SMS, e-mail, chat) a pro sdílení výsledků samostatné nebo společné práce
- motivujeme žáky k tvorbě příběhů prostřednictvím digitálního storytellingu
- umožňuje žákům využívání online slovníků (slovník spisovné češtiny, slovník cizích slov)
- vedeme žáky k odlišení vlastního a cizího obsahu, k vnímání problematiky autorství

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět – Český jazyk a literatura

Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku - píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách - určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu - vyhledává základní skladební dvojici - využívá dané jednoduché osnovy a základní jazykové prostředky vypravování - sestavuje nadpis - dle svých schopností dokáže členit text na odstavce - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta - čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta - rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává - využívá dané jednoduché osnovy a základní jazykové prostředky vypravování - sestavuje nadpis - dle svých schopností dokáže členit text na odstavce - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta - zná některé pohádky a pověsti z regionu - zná klasiky pohádek - pravidelně navštěvuje knihovnu a vede čtenářský deník - vyjadřuje city v jednotlivých situacích - identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích a na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí - aktivně se zapojuje do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem 	<p><u>Mluvnice</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nauka o slově, hlásková podoba slova, význam slova, slova jednoznačná, mnohoznačná, spisovná a nespisovná, slova citově zbarvená - stavba slova- kořen, předponová a příponová část - předložky - vyjmenovaná slova po b, l, m, p, s, v, z - slovní druhy ohebné a neohebné - vzory podstatných jmen, skloňování podstatných jmen všech rodů - infinitiv sloves, určité slovesné tvary slovesa zvratná - stavba věty jednoduché - podmět a přísudek - shoda podmětu s přísudkem - vlastní jména – zeměpisné názvy ulic a jména států- jednoslovná <p><u>Čtení a literární výchova</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj techniky čtení - četba textů uměleckých a populárně naučných - tiché čtení s porozuměním, kratší úseky – reprodukce - tvořivá práce s literárním textem - práce s dětskou knihou - výběr četby dle osobního zájmu - divadelní a filmová představení - základy literatury, nejznámější spisovatelé a jejich díla pro děti - poezie- próza - pověst, povídka, pohádka <p><u>Sloh</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - stylizace a kompozice - osnova, nadpis, členění projevu - vypravování - popis rostlin, zvířat, věcí a osob - formy společenského styku <p><u>Projekty</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pověsti a pohádky z regionu - obrazy spisovatelů, dětské knihy - Karel Jaromír Erben - mimočítanková četba <p><u>Základní komunikační dovednosti</u></p> <p>Komunikace citů – identifikace, vyjádření a usměrňování základních citů, pocity spokojenosti, sympatie, radosti, smutku, obavy a hněvu</p>	<p><u>Průřezová témata</u></p> <p>MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Vnímání autora mediálních sdělení</p> <p><u>Přesahy</u></p> <p>M (4. ročník): Slovní úlohy Př (4. ročník): Rozmanitost přírody VI (4. ročník): Místo kde žijeme VV (4. ročník): Ilustrátoři dětské knihy TV (4. ročník): Sportovní hry PČ (4. ročník): Práce s drobným materiálem</p> <p><u>Přesahy</u></p> <p>PŘ – ochrana životního prostředí HV – vulkání činnosti, nácvik písní VV – pozorování vzhledu a chování v různých situacích a prostředích</p> <p><u>Přesahy</u></p> <p>VI (4. ročník): Místo kde žijeme VI (4. ročník): Lidé a čas AJ (4. ročník): Sloveso "be" a "have got" / Spojování jednoduchých vět (and, but, or) + užívání členů (the, an, a) HV (4. ročník): Vokální činnosti</p> <p>Etická výchova</p>

Výstup	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy
<ul style="list-style-type: none"> - přečte s porozuměním elektronický text přiměřeného rozsahu - porozumí významu piktogramu - využívá klíčová slova při vyhledávání informací - na příkladu uvede způsoby komunikace, které je možné využít v každodenním životě - dodržuje pravidla bezpečnosti při elektronické komunikaci - napíše SMS, vhodně využije emotikony 	<p><u>Čtení</u></p> <p>Vyhledávací čtení a využívání klíčových slov, čtení elektronických textů, význam piktogramů</p> <p><u>Mluvený projev</u></p> <p>Pravidla bezpečnosti elektronické komunikace</p> <p><u>Žánry písemného projevu</u></p> <p>SMS</p>	